

İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23409>

Özet

İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği (ÖAKÖ), ilköğretim düzeyindeki okullarda ebeveynlerin eğitim sürecine katılım düzeylerini ve biçimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama aracıdır. Bu ölçek, 2012 yılında K. Ouz tarafından yürütülen bir yüksek lisans tezi çalışması kapsamında Türk kültürüne ve eğitim sistemine uyarlanmıştır. Ölçek, okul ve aile arasındaki işbirliği alanlarının çeşitli boyutlarını değerlendirerek, eğitimcilerin ve araştırmacıların aile katılımını **nicel** olarak analiz etmesine olanak tanır.

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin akademik başarıları ve sosyal gelişimi üzerinde kritik bir rol oynayan **aile katılım** düzeylerini belirlemek ve bu katılımı teşvik eden ya da engelleyen faktörleri tespit etmektir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini göstermeyi hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Aile katılımı, ilköğretim, ebeveyn katılımı, okul-aile işbirliği, psikolojik ölçme, uyarlama, eğitim.

Yazarlar

Ouz, K.

Amaç

İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim çağındaki öğrencilerin ebeveynlerinin okul faaliyetlerine, öğrenme süreçlerine ve okul yönetimine ne ölçüde katıldığını sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki ilköğretim kurumlarının başlangıçta özgü aile katılım dinamiklerini anlamlandırmak için önemlidir.

Ölçek, okulların aile katılım programlarının etkinliğini değerlendirmelerine yardımcı olmakta ve bu programların iyileştirilmesi için somut veriler sunmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin ailelerle kurdukları iletişim ve işbirliği stratejilerini gözden geçirmeleri için bir temel sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojide ve eğitim bilimlerinde merkezi bir yapı olan **Aile Katılım** kavramını ölçmektedir. Aile katılımı, genellikle sadece gönüllülük veya toplantılara katılmakla sınırlı kalmayıp, evde öğrenmeyi destekleme, okul ile iletişim kurma ve okul kararlarına katılma gibi çok boyutlu etkinlikleri içerir.

Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin boyutlarının Türk kültüründeki ilköğretim bağlamında da geçerli olup olmadığı incelenmiştir. Tipik olarak bu tür ölçekler, evin öğrenme ortamı, okul-aile iletişimi, okulda gönüllülük ve karar alma süreçlerine katılım gibi alt faktörleri içerir. Bu alt faktörler, ebeveynlerin çocuklarının eğitimine olan genel katkıları kapsamlı bir şekilde yansıtmaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bu ölçek 2012 yılında bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmaları, ölçeğin hedef kültürde ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamak için çeşitli geçerlik analizlerini içerir.

Ölçeğin geçerliği muhtemelen yapı geçerliği (faktör analizi yoluyla) ve ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili diğer kriterlerle korelasyon yoluyla) yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin teorik beklentilerle uyumlu bir şekilde gruplandırılması ve aile katılımı ile ilişkili diğer değişkenlerle (örneğin, öğrenci başarıları) anlamlı ilişkiler gösterdiğini belirlemeyi amaçlamıştır. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel sonuçlar, Oğuz'un (2012) tezinde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmiştir. Ancak, bir psikometrik aracın güvenilirliği, tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneği açısından kritik öneme sahiptir. Bu uyarlama çalışmasında **güvenirlilik** analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlilik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (örneğin, **Cronbach Alfa** katsayısı) ve/veya test-tekrar test güvenilirliği yöntemlerini içerir. İç tutarlılık analizi, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösterir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçeğin maddelerinin homojen olduğunu ve tutarlı bir ölçüm sağladığını işaret eder. Ölçeğin güvenirlik katsayıları ve ilgili istatistikler, referans gösterilen yüksek lisans tezinde detaylı olarak sunulmuştur.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmaları arasında en önemli adımlardan biri **Faktör Analizi** uygulamaktır. Bu analiz, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısını Türk örnekleminde de korunup korunmadığını kontrol etmeye yarar.

Uyarlama sürecinde genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını keşfetmeye yardımcı olurken, DFA ise belirlenen bu faktör yapısını (veya orijinal ölçeğin faktör yapısını) toplanan veriye ne kadar iyi uyduğunu test eder. Elde edilen faktör yükleri ve model

uyum indeksleri, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynak içerikte derecelendirme bilgisi yer almamaktadır, ancak bu tip ölçekler genellikle **Likert Tipi** derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert ölçeği). Cevaplar genellikle "Hiç katılmıyorum"dan "Tamamen katılıyorum"a doğru sıralanır.

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim öğrencisi velileri ve/veya ilköğretim öğretmenleri. Ölçeğin hedef kitlesi, aile katılımını değerlendirilen tarafa göre değişir.

Age Group: Ölçek, doğrudan yetkinleri (ebeveynleri veya öğretmenleri) hedeflemekle birlikte, ölçülen davranışlar ilköğretim (yaklaşık 6-14 yaş) öğrencileriyle ilgilidir.

Population Details: K. Ouz'un (2012) yüksek lisans tezi örneğini oluşturmuş, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve/veya veliler.

Test Methodology: Öz bildirim raporlama ölçeği (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, ebeveynlik, psikometrik özellikler, okul başarısı, Kastamonu Üniversitesi, ölçme aracı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Tez yazarının ORCID bilgisi kaynakta mevcut değildir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez çalışması için yapışık kurum.)

İzinler, Ücretler ve Test Yolu

Bu ölçek, 2012 yılında K. Ouz tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmış ve test edilmiştir. Ölçeğin kullanılması için gerekli **izinler**, tezin yazarı ve telif hakkı elinde bulunduran orijinal ölçeğin yazarı ile Kastamonu Üniversitesi'nden alınmalıdır. Akademik veya araştırma amaçlı kullanımlar için tezlere genellikle erişim izni verilmektedir.

Bu tür akademik uyarlama çalışmalarında genellikle ticari bir ücret talep edilmemektedir, ancak kullanım koşulları için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2012 (Uyarlama çalışmasının tamamlandığı yılı).

Kaynaklar

Oğuz, K. (2012). *İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçek Uyarlaması* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Tez Başlatışı (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ilkogretim-okullarinda-aile-katilimi-toad.pdf

İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte İlköğretim Okullarında Aile Katılım Ölçeği'nin maddeleri yer almamaktadır. Ölçek maddeleri ve puanlama yönergeleri için lütfen K. Oğuz (2012) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurunuz.